

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/360296114>

Yükselen trend: Mobil destekli dil öğrenme uygulamaları hakkında KKTC' de yetişkinlerin görüşleri ve tercihleri

Article · January 2022

DOI: 10.29228/kerjournal.58091

CITATIONS

0

READS

32

3 authors, including:

Emre Dağhan Tokgöz

Final International University

4 PUBLICATIONS 0 CITATIONS

SEE PROFILE

Kosovo Educational Research Journal

Volume 3, Issue 1, 63-85.

ISSN: 2710-0871

<https://kerjournal.com/>**Rising trend: Adults' views and preferences on mobile assisted language learning apps in the TRNC**

Ayman KOLE

Emre Dağhan TOKGÖZ*

Arzu ÖZPOLAT

Final International University

Final International University

Final International University

Abstract: In our developing world, it has become necessary to know a second language in order to keep up with global life, and therefore people have resorted to various ways to learn a foreign language. While some of the people prefer face-to-face courses, institutes or one-to-one private lessons, others prefer mobile foreign language learning applications. The aim of this research is to reveal the opinions and preferences of adult users in the TRNC on mobile-assisted foreign language learning applications in the new trending mobile application markets. Although participation in the research was voluntary, the participants attended in the research either face-to-face or online via digital platforms. In this study, which is based on the scanning model, quantitative methods such as questionnaire, resource analysis and interview techniques were applied in order to learn the views of the participants. A questionnaire consisting of a total of 12 questions designed in the Likert scale type was applied to the survey participants. As a result of the survey, most of the users, including 67%, learned a foreign language for business and educational purposes, while the remaining 33% tried to learn for hobby and communication purposes; It was concluded that the most popular application around the users was Google Translate with a rate of 37%. At the same time, the participants criticized the aspects of the applications that they were satisfied with and found insufficient, and then they made various statements about how the application could be developed and become better. However, since the general findings are that users find mobile learning applications inadequate, it has been suggested that applications should focus more on improvement of application and creating space for users to apply practical skills.

To cite this article: Kole, A., Tokgöz, E. D. & Özpolat, A (2022). **Rising trend: Adults' views and preferences on mobile assisted language learning apps in the TRNC.** Kosovo Educational Research Journal, 3(1), 63-85.

Yükselen trend: Mobil destekli dil öğrenme uygulamaları hakkında KKTC' de yetişkinlerin görüşleri ve tercihleri

Özet: Gelişen dünyamızda, küresel yaşama ayak uydurabilmek adına ikinci bir dil bilmek gerekli ihtiyaç haline gelmiştir ve bu yüzden insanlar yabancı dil öğrenebilmek için çeşitli yollara başvurmuştur. İnsanların bir kısmı yüz yüze eğitim veren kurs, enstitü ya da birebir özel dersleri tercih ederken diğer bir kısmı da mobil yabancı dil öğrenme uygulamalarına yönelmiştir. Bu araştırmanın amacı yeni eğilim olan mobil uygulama marketlerinde bulunan mobil destekli yabancı dil öğrenme uygulamaları üzerine KKTC’de yaşayan yetişkin kullanıcıların görüşlerini ve tercihlerini ortaya koymaktır. Yapılan araştırma gönüllü bir araştırma olmakla birlikte katılımcılar ister yüz yüze veya dijital platformlar aracılığıyla çevrimiçi olarak araştırmaya katılmışlardır. Tarama modelini temel alan bu çalışmada katılımcıların görüşlerini öğrenmek adına nicel yöntemlerden olan anket, kaynak incelemesi ve görüşme teknikleri uygulanmıştır. Anket katılımcılarına likert ölçek tipinde tasarlanmış toplam 12 sorudan oluşması bir anket uygulanmıştır. Anket sonucunda kullanıcıların %67 sini kapsayan büyük bir kısmının yabancı dili iş ve eğitim amaçlı öğrendiği, geri kalan %33lük kısmın ise hobi ve iletişim amaçlı öğrenmeye çalıştıkları; en çok rağbet gören uygulamanın ise %37lik bir oranla Google Translate olduğu sonucuna varılmıştır. Katılımcılar aynı zamanda uygulamaların memnun oldukları ve yetersiz buldukları yönlerini eleştirmiş, sonrasında da uygulamanın nasıl gelişip daha iyi bir hale gelebileceğine dair çeşitli fikir beyanlarında bulunmuşlardır. Ancak, genel bulgular kullanıcıların mobil öğrenme uygulamalarını yetersiz bulduğundan dolayı uygulamaların kendini geliştirmesi ve kullanıcılara pratik becerileri uygulamaları için alan yaratmaya daha çok odaklanması gerektiği önerilmiştir

Giriş

Dil, günümüzün en etkili iletişim ve düşünce aracıdır. Güncel olarak yaklaşık üç bin ile beş bin dil olmasıyla birlikte değişen toplu durum bireyin yalnızca kendi ana diliyle yetinmesi olanaksız hale gelmiştir. Bu durum bireye ikinci dil öğrenme gereksinimi sunmuştur. Demografik eğilimler, yeni teknoloji ve uluslararası iletişim nedeniyle dünya dil sistemi hızlı bir değişime uğramaktadır. Bu değişiklikler hem yazılı hem de sözlü iletişimi etkileyecektir. İngiltere’nin küresel bir dil haline gelmesiyle beraber bireylerin çok dilli olma ihtiyacı artacaktır. Günümüz çağında bireyin ana dili dışında harici yabancı dil bilmesinin birçok artı yönü vardır. Bu artılar eğitimsel ve kariyer odaklı olduğu kadar sosyal de olabilmektedir. Yoğun bir şekilde batılılaşma eğiliminde olan toplumumuz için ikinci bir dil bilmek kişiye birçok fırsat kapısı aralayabilir ve kişinin özsaygısı ile birlikte kendine olan güvenini de yüceltmesinde büyük bir rol oynayabilir (Yolcu, 2002).

Türk tarihinde yabancı dil öğrenimi Osmanlı döneminde Farsça ve Arapça ile başlamıştır. Aynı dönemde modern okullarda Tanzimat dönemiyle birlikte gelen Fransız baskı ve etkisinden dolayı Fransızca öğrenimi de öncelik kazanmıştı (Çelebi, 2006). Bu yabancı dilleri peşi sıra kronolojik

olarak Meşrutiyet döneminde Almanca, II. Dünya Savaşı döneminde de İngilizce takip etmiştir. Konuyu farklı bir bakış açısıyla ele alacak olursak: bundan yıllar önce yabancı dil öğrenmenin değerini vurgulamak adına bir lisan, bir insan demiştir atalarımız. Bu olgularla zamanla değişen dünyamızda küreselleşmenin ve sosyokültürel ilerlemenin bir etkisi olarak en az iki dil bilmek gerekli hale gelmiştir (Aytekin ve Ateş, 2020). Ancak, günümüzde ise bugünün insanının aralanmakta olan fırsat kapılarına sert engeller koyduğu, bir diğer yandan da lisanın getireceği insandan korkup kaçındığı görülebilir. Her ne kadar en büyük eksinin bireyin emek sarf etmekten kaçınılması ve iletişim yetersizliği olduğu düşünülse de bu nedeninin bireyin kendisinden mi, eğitim görevlisinden mi yoksa eğitim sisteminden mi kaynaklı olduğu uzun yılların henüz açığa kavuşturulmamış bir tartışma konusudur (Sarıçoban ve Oz, 2014).

Bir yabancı dili öğrenmeyi zor kılan, öğrenemememizin başlıca sebep ikinci dil öğrenirken kullandığımız yöntemlerin yetersizliği, yanlışlığı ve ana dil öğrenme metotlarımızla olan bağdaşksızlığıdır. Yabancı dil öğrenmeye yanlış noktalardan başlayıp yanlış yöne doğru ivmede bulunuruz. Yeni bir yabancı dil öğreniminin ancak iletişimle, konuşarak, dinleyerek yani dil ile etkileşimde bulunarak etkili olacağına inanılır ve aksi ezbere dayalı yöntemlerle bireyin çıktığı yeni dil yolculuğunda bir ilerleme kat etmesi beklenemez. Yapılan güncel araştırmalarda yabancı dile maruz kalan bireylerin dile ezberci bakış açısıyla yaklaşan bireylerden çok daha hızlı bir şekilde dil öğrendiği, akıcılık seviyesine daha hızlı ulaştığı gözlemlenmiştir (Kuppens, 2010).

Durumu değiştirmek, dil öğrenme algısını geliştirmek için neler yapılabilir sorusunun cevabına yoğunlaşıldığı zaman ise çoğu sorulara yanıt sunduğu gibi olası yanıtları yeniden teknoloji sunar. Teknolojinin gelişimi, Dünya genelinde hızlı bilgi, sermaye ve hizmet akışını kolaylaştırarak, çalışma, bireyler arası etkileşim kurma şeklinde önemli ölçüde devrim yaratmıştır (Gencel, 2005). Aynı zamanda daha uygun fiyatlı seyahat, mobil iletişim cihazları, sosyal medya ve çevrimiçi bağlantı, yeni hareket kalıpları ve sosyal katılım biçimleri sağlamıştır. Teknoloji insan yaşamının her alanına nüfuz ettirip toplumsal düzeni dönüştürmeye devam ettikçe, dil ve kimlik üzerinde önemli bir etki yaratır. Dijital devrim, yeni kelime bilgisi, tür ve yöntemlerin açığa çıkmasını tetikleyerek ve okuryazarlık uygulamalarını yeniden şekillendirerek dili dönüştürmüştür. Kısacası çağdaş dünyamızda teknolojinin de hızla değişmesi sayesinde kişinin yaşamı çok yönlü olarak

doğrudan etkilenmektedir (Alpar, Batdal ve Avcı, 2005). Etkin ve doğru kullanımla birlikte teknoloji bireyin ikinci bir dil öğreniminde de önemli bir rolü üstlenebilir.

Yabancı Dil edinimi ve Öğrenimi

Yabancı dil öğrenme ve öğretme, yerel olmayan bir dilin yaygın olarak konuşulduğu ortam dışında öğretilmesini veya öğrenilmesini ifade eder. Genellikle 'yabancı' ve 'ikinci' dil öğrenimi arasında bir ayırım yapılır. İkinci bir dil, öğrencinin edinilen dilin konuşulduğu bir ortamda ikamet ettiği anlamına gelir (Davies, 1980; Nikolov ve Djigunović, 2006). Araştırma alanında, ikinci dil edinimi (SLA) terimi, yabancı dil öğrenimini benimseyen ve edinildikten sonra ilk dil dışındaki dilleri öğrenme kapasitesini araştıran genel bir terimdir (Krashen, 1981). Yerel olmayan bir dilin edinilmesine ilişkin bilimsel araştırmalar psikoloji, dilbilim, dil pedagojisi, eğitim, nörobiyoloji, sosyoloji ve antropoloji disiplinlerini içerir. Öğrenme ve öğretme yeniliklerinin araştırılması, dil başarısını ve yeterliliğini artırmak için tasarlanmış amacına uygun dil öğrenme stratejileri ve ortamları hakkında yeni görüşler sağlamıştır (Gitsaki, 1998).

Bir dil, büyük ölçüde sınıfta öğrenilirse ve öğretimin gerçekleştiği toplumda konuşulmazsa yabancı dil olarak kabul edilir. Başka bir dilin öğrenilmesi, bireyin etkili ve yaratıcı bir şekilde iletişim kurmasını ve otantik kültürün dili aracılığıyla gerçek yaşam durumlarına aktarılmasını sağlar (Slabakova, 2021). Başka bir dil öğrenmek, kişinin kendi perspektifi dışında bir bakış açısına sahip olmasını sağlar, içerik alanlarındaki bağlantıları görme yeteneğini artırır ve kültürlerarası anlayışlar kazanırken disiplinler arası bir bakış açısını teşvik eder (Paradis, 1998). Dil, insandan insana etkili etkileşimler için gerekli olan bir araçtır, kişinin kendi dilini ve kültürünü daha iyi anlamasını sağlar.

Dil araştırmacıları, edinim ve öğrenme terimlerini şu şekilde açıklamışlardır: 'edinme', birinci ve ikinci dilleri resmi bir eğitim olmadan doğal olarak öğrenme sürecini ifade ederken, 'öğrenme' sınıf ortamlarında ikinci veya yabancı dillerin verilen eğitim doğrultusunda öğrenilmesi demektir. Genellikle çocuklar, yetişkinlere nazaran daha zahmetsiz bir ikinci dil edinimi süreci yaşarlar (De Houwer, 2017; Singleton, 2005). Yabancı dil eğitimi, nüfusun önemli bir kısmının ne resmi dili ne de ana dili olan modern bir dilin öğretilmesini ifade eder.

Kültürlerarası Yeterlilik

Günümüzde, dil eğitimcileri, yabancı dil öğreniminin öğrenciler tarafından farklı kültürler arasındaki ilişkileri görmelerine, bu kültürler arasında arabuluculuk yapmalarına ve kendi kültürleri de olmak üzere diğer kültürleri de eleştirel bir şekilde analiz etmelerine olanak sağlayacak kültürler arası yeterliliğini artırması gerektiğini iddia ediyor (Chapelle, 2010). Dil öğretmenleri artık sınıflarında diğer bir görevlerinin de kültür öğretimi ve bu konuya ilgin erişme yollarını ortaya çıkarmak ile beraber geliştirmek olduğunu fark etmişlerdir (Moloney ve Harbon, 2010). Kültürlerarası yeterliliğin öğretilmesi, iletişimsel etkileşimleri etkileyen değişkenlerin farkındalığının geliştirilmesini, klişelerin tanınmasını ve değerlendirilmesini bununla beraber farklı kültürlerin üyeleri arasındaki kültürel yanlış anlaşılmanın nedenlerinin ve farkındalığının geliştirilmesini içermelidir (Schulz, 2007). Yabancı dil sınıflarında özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nde kültürlerarası yetkinliği öğretmek ve değerlendirmek için etkili yaklaşımlar üzerine yapılan birçok araştırmaya rağmen, çeşitli sorunlar ortaya çıkmıştır. Öğrencileri dünyayı bir başkasının dili veya kültürü üzerinden görme değerine duyarlı hale getirmek ve tek dilli tek kültürlü ulusal dilsel kimliğin yurtiçinde ve yurtdışında küresel İngilizce kurallarının olduğu bir ortamda kültürlerarası yeterlilik geliştirmek için daha duygusal bir iklim yaratmak oldukça zordur (Fonseca, 2010: s.117).

Dil ve Çevrimiçi Kültür

Dil ve kültür arasındaki ilişki dinamiktir. Öncelikle dil kültürün önemli bir parçasıdır. Bir kültürün inançlarını, değerlerini ve normlarını ilettiği birincil araçtır. Kültür dilin temeli ve en önemli özelliklerinden biri olmakla beraber üzerinde büyük bir etkiye sahiptir. Kültür yoksa dil kaynağı olmayan su veya köksüz bir ağaç gibi olacaktır (Jiang, 2000). Yabancı dil öğreniminde, dilsel aktarım bir dilin, genellikle ana dilin, hedef dilde ki öğrenimi üzerindeki etkisini ifade eder. Bu aynı zamanda yabancı dil öğrenenler tarafından kullanılan yaygın bir stratejidir. Yabancı dili öğrenirken genellikle ana dil kalıplarını veya kurallarını kullanırlar, bu da hedef dilde hatalara veya uygunsuz formlara neden olabilir (Kramsch, 2013). Dil ayrılmaz bir şekilde kültüre bağlıdır. Kültürel değerler dil tarafından yansıtılır ve taşınır. Buna göre, kültürlerarası iletişim sırasında ana kültürden etkilenen düşünme ve ifade etme biçiminin bilinçsizce hedef dile aktarılması kaçınılmazdır. Nitekim yabancı dil çalışmalarında dil öğrenenlerin uğraşması en zor olan şey dilsel biçimler veya gramer değil, kültürel farklılıktır (Byram, 2013).

Dünyanın dört bir yanındaki yabancı dil öğrenenler internet ve sosyal ağlar aracılığıyla iletişimi arttırdıkça, yabancı dil öğretmenleri genellikle uzak bölgelerde yaşayan öğrencilerin çevrimiçi bağlantı kurmak için ve dili kullanma gereksinimi olduğu için bu durumdan memnundur. Öğrenciler yabancı dil içerisinde öğrendikleri kelimeleri ve bilgilerini kullanarak karşı dildeki kişi ile iletişim kurmaktadır (Mondahl ve Razmerita, 2014). Bununla birlikte, birçok eğitimci, Facebook veya Instagram gibi çevrimiçi ortamların, herhangi bir derin iletişimsel yetkinliğin geliştirilmesine elverişli olmayan bir narsisizm ve kişisel ekran kültürünü teşvik etmesinden endişe duyuyor. İnsanları bir araya getirmek yerine, bu tür uygulamalar onları benzer fikirli akran topluluklarında izole etme riskiyle karşı karşıya bırakabilir ve elektronik gözetime karşı savunmasız hale getirmesiyle beraber akran baskısını da hissettirebilir (Parris vd., 2020). Bu noktada zor olan durum ise çevrimiçi iletişimin sunduğu öğrenme ve kişisel gelişim fırsatlarını diğer endişelere karşı dengede tutmaktır (Gardner ve Davis, 2013).

İletişimsel Yeterlilik

Kültürlerarası iletişim, kişilerin farklı bağlamlarda veya kültürlerde olduğunda ne olduğuna odaklanır. Yetkin bir kültürlerarası iletişimci olmak, farklı kültür ve gruplarda ki kişilerle iletişimde etkili olmak anlamına gelir. Bu konu üzerinde farklı yargılar vardır. İlk yargı, dilbilgisi olan cümleleri üretme yeteneğini ifade eder. İkinci yargı ise, uygulanabilir veya psikolojik olarak kabul edilebilir cümleler üretebilmeyi ifade eder (Bagarić ve Mihaljević Djigunović, 2007). Üçüncü yargı, belirli bir sosyo-kültürel bağlamda doğru dil biçimlerini kullanma yeteneğini ifade eder. Yani, dilsel formların oluşumları hakkındadır (Savignon, 2018). İletişimsel yetkinlik, çeşitli olası dilsel veya dilsel olmayan yollarla belirli iletişimsel hedeflere ulaşabilme yeteneği olmakla beraber, ideal bir konuşmacının dilbilgisi yeterliliğinden çok daha fazlasıdır ve son derece karmaşık bir yetenektir. Anadilde iletişimsel yeterliliğin kazanılması, tüm sosyal aktiviteler ve sosyal çevre ile çok ilgisi olan doğal bir sosyalleşme sürecidir ancak anadili konuşanlar için de, iletişimsel yetkinliğin farklı dereceleri vardır.

Yabancı dilde iletişimsel yetkinlik söz konusu olduğunda ise, eğitimi daha fazla çaba ve zaman gerektirir. Yabancı dil öğrenmenin temel amacı iletişimsel yeterliliği elde etmektir, bu yetkinliğin geliştirilmesi ise bir dereceye kadar verimlidir ve bilimsel öğretim yaklaşımına bağlıdır (Canale ve Swain, 1981). İletişimsel yaklaşım, dilsel yapının doğruluğuna daha az önem vererek, konuşmacının iletişimde yorumlama, ifade ve müzakere yetenekleri olmak üzere, iletişimsel

yetkinliğin geliştirilmesini yabancı dil öğretiminin temel hedefi olarak ele alır. İletişim kurduğumuz zaman, dili ikna etme veya protesto etme gibi sosyal bir bağlamda gerçekleştirilmesi gereken bazı işlevleri yerine getirmek için kullanırız. İletişim bir süreçtir ve öğrencilerin dilbilgisi ve işlevi bilgisini basitçe kavramaları yeterli değildir. Öğrencilerin, iletişimde doğru ortam ve bağlamlarda uygun dili kullanması gerekmektedir. İletişimsel yaklaşım, yeterli dil bilgisinin sağlam temeli olmadan başarısız olacaktır (Mitchell, 2002). Kısaca, iletişimsel yaklaşım, yabancı dilin yapısından veya gramerinden ziyade pratik kullanımına daha fazla önem vermektedir.

Mobil Eğitim

Bulduğumuz teknolojik çağda neredeyse herkesin kendine ait akıllı telefon cihazları vardır. Bu cihazlar kullanılarak, internete kolay bir şekilde erişim sağlanır ve dünyanın her yerinden insanlarla mesafe fark etmeksizin etkileşime girme şansı sunar, beraberinde zaman ve mekândan bağımsız olarak, insanların birbirleriyle sohbet etmesini veya bilgi alışverişinde bulunmalarını sağlar. "Mobil" terimi, "hareketlilik" veya bir yerden diğerine serbestçe ve kolayca hareket etme yeteneği anlamına gelir. Mobil öğrenme, mobil cihazların herhangi bir öğretim dalında uygulanmasını ifade eder. Taşınabilirlik ve bilgi erişilebilirliği gibi mobil teknolojinin özellikleri, yabancı dil öğretimi ve öğreniminin geliştirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır (ElHussein ve Cronje, 2010).

Mobil öğrenmenin temel özelliği, öğrencinin seçim yapma inisiyatifine sahip olması olabilir, çünkü dil öğreniminin yeri ve zamanına karar vermek öğrencinin elindedir (Kukulka-Hulme, 2012). Mobil öğrenme alanındaki yayılma, piyasadaki yeni mobil cihazların kullanılabilirliği ve satın alınması gibi birçok etken karşısında sabit bir duruş sergileyememiştir. Mobil öğrenme "Teknolojinin taşınabilirliği", "Öğrencinin devinimi" ve "Öğrenme değişkenliği" olarak üçe ayrılabilir.

Uzaktan dil öğreniminde telefon kullanımı mobil destekli dil öğrenimine özgü değildir. Twarog ve Pereszlenyi-Pinter (1988), uzaktan dil öğrenenlere geri bildirim ve yardım sağlamak için telefon kullandı.1996'da Brigham Young University-Hawaii'deki öğretmenler telefon ve bilgisayar aracılığıyla Hawaii'den Tonga'ya uzaktan eğitim İngilizce kursu verdi (Green, Collier ve Evans, 2001). Bir diğer örnek olan Dickey (2001) ise, Güney Kore'de İngilizce konuşma becerisi kursu vermek için telekonferans yöntemini kullandı. Dil öğreniminde cep telefonu kullanan ilk projelerden biri Stanford Learning Lab. tarafından, dil öğrenimi için cep telefonu kullanımlarını

hem sesli olarak hem de e-posta kullanarak İspanyolca çalışma programları geliştirdiler (Brown, 2001). Bu programlar kelime pratiği, sınavlar, kelime çevirileri ve canlı konuşan öğretmenlere doğrudan erişim içeriyordu. Araştırmanın sonuçları, cep telefonlarının test teslimatı için etkili olduğunu gösterdi ve ayrıca otomatik ses destekli kelime bilgisi derslerinin büyük bir potansiyele sahip olduğunu belirttiler. Buna rağmen, cep telefonlarının küçük ekran boyutları "yeni içerik öğrenmek için uygun değil, ancak tekrar yapma ve uygulama için etkili" olarak kabul edildi (Thornton ve Houser, 2002, s. 236). Cep telefonu üzerinden yapılan canlı derslerde de etkili oldu, ancak düşük ses kalitesi probleminin öğrenimi kötü yönde etkileme potansiyeli olduğu değerlendirildi.

Thornton ve Houser (2002; 2003; 2005) bir Japon üniversitesinde İngilizce öğretmek için cep telefonlarını kullanarak birkaç yenilikçi proje geliştirdiler.. Araştırmada yer alan SMS, e-posta ve yüz yüze İngilizce ders alan üç farklı grup bulunuyordu. Günde üç kez, öğrencilere küçük ekranlarda kolayca okunabilmesi için ayrı parçalar halinde gönderilen kısa mini dersleri e-postayla gönderdiler. Dersler haftada beş kelime öğretmeyi hedefledi, önceki kelime dağarcığını tekrar etmeye yönelik ve kelimeleri hikâyelerin içinde de olmak üzere çeşitli bağlamlarda kullandı. Öğrenciler iki haftada bir teste tabi tutuldu, SMS yardımı ile dersi alan öğrenciler, internet üzerinden ve yüz yüze aynı dersleri alan gruplarla karşılaştırıldı. Araştırmacılar daha sonra kullanılabilirlik ve öğrenme sorunlarını araştırdılar. Sonuçlar, SMS alan öğrencilerinin internet üzerinden dersi alan öğrencilerine göre iki katından fazla kelime öğrendiğini ve SMS öğrencilerinin derslerini kâğıt üzerinde alan öğrencilerin yaklaşık iki katı kadar puanlarını artırdığını gösterdi. Öğrencilerin büyük çoğunluğu SMS üzerinden ders almayı tercih etti, bu tür derslere devam etmek istedi ve değerli bir öğretim yöntemi olduğuna inandı. Araştırmacılar, derslerinin sık tekrarlarla aralıklı çalışmayı teşvik etmesi ve tekrarlanan kelime dağarcığından yararlanmaları nedeniyle etkili olduğunu savundu.

Mobil Destekli Dil Öğrenimi (MALL)

Cep telefonları, Chickering ve Ehrmann'ın (1996) MALL (Mobil Destekli Dil Öğrenimi) terimini icat etmelerinden bu yana muazzam bir büyüme kaydetmiştir. Günümüzde, bu terim akıllı telefonlarla doğrudan ilişkilendirilmiştir. Çünkü, kullanıcı dostu arayüzlere, her yerde erişime ve gelişmiş veri depolamayla beraber alma kapasitelerine sahip bu telefonlar, öğrenme ortamı

hazırlanması için rahatlık sunar (Gabarre vd., 2014; Miangah ve Nezarat, 2012). Cep telefonları, öğrenme arzusu olan bireylere ilginç, ilgi çekici ve motive edici öğrenme etkinlikleri sunabilir. Öğrenciler, öğrenme etkinliklerini tamamlamak için akranlarıyla bağlantı kurabilecekleri bu mobil teknolojinin getirdiği özellikleri benimseyebilir (Palalas, 2011). Cep telefonları aracılığıyla ödevlerini sınıf arkadaşlarıyla işbirliği içinde yapmak öğrenciler tarafından faydalı olarak bulunmuştur (Lan, Sung, ve Chang, 2007; Lim Abdullah, vd., 2013). Öğrenim mesafesi açısından bakıldığında, cep telefonlarının da bir avantajı vardır. Öğitmenler, öğrencileri ilk tam destek sağladıkları bir öğrenme adapte edebilir ve daha sonra öğrencilerin bireysel öğrenimlerini üstlenmelerine izin vermek için desteği kademeli olarak azaltabilirler (Park, 2011). Cep telefonları zengin öğrenme materyallerini farklı yollarla sunabilir (HA Jarvis, 2015). Gelişmekte olan ülkelerde yürütülmüş olan altı pilot projenin değerlendirilmesi sonucunda, cep telefonlarının ders verme potansiyeline sahip olduğu sonucuna varıldı yani telefonlar, resmi ve sargın öğrenme gibi çeşitli öğrenme senaryoları için elverişli bir ortam yaratmaya yardımcı olma potansiyeline sahip olabilir (Valk, Rashid ve Elder, 2010).

MALL Araştırma Proje Raporu'nda (2009), cep telefonlarının öğrencilerin hem dinleme hem de konuşma konusundaki özgüvenini artırmada önemli bir etkisi olduğu sonucuna vardı. Bu çalışmada, bir grup Endonezyalı öğrenciden cep telefonlarıyla konuşmaları istendi. Elde edilen sonuçlar, tüm öğrencilerin kendi mobil cihazlarını kullandıkları gizlilik ve özgürlüklerinden memnun olduklarını gösterdi. Ayrıca, öğretmenleri öğrencilerinin konuşmalarını dinleme olanağından memnun oldular. Çünkü her bir öğrencinin zorlandıkları ve takıldıkları yerleri daha iyi tespit edebildiler. Bu çalışmanın başında, öğrencilerin konuşma yeteneklerini ölçmek için bir konuşma testi ve sonrasında öğrencilerin ilerlemelerini görmek için bir test sonrası gerçekleştirdiler. Bunun sonucunda ilk test ve son test arası %11 lik bir fark tespit edilmesiyle beraber akıllı telefonların dil yeteneği geliştirmedeki sahip olabileceği olumlu etkiyi gösterdi.

Bir diğer çalışma ise, Lancaster Üniversitesi'nde Mitchell, Race, McCaffery, Bryson ve Cai'nin (2006) çalışması, öğretmenler ve öğrenciler arasındaki iletişimi mümkün kılmak için kısa mesajları kullanmayı içeriyordu. Kısa mesajlaşmanın, uygun maliyetli ve modern çağa daha uygun olduğu kanısına vardılar.

Kearney, vd., (2012) mobil öğrenmenin pedagojik bakış açılarını üçe ayırmıştır: kişiselleştirme, özgünlük ve işbirliği. Öğrenme yolculuğunuzu kişiselleştirme, gerçek materyallerle öğrenme ve akranlarla etkileşim kurma yeteneği olarak açıklamıştır.

Şekil 1: Alt ölçeklerle birlikte mobil öğrenme deneyimlerinin üç ayırt edici özelliğini içeren çerçeve. (Kearney, Schuck, Burden, ve Aubusson, 2012)

Bu çalışma iyi, kötü ve geliştirilmesi gereken noktalar üzerinden teknolojinin getirilerinden biri olan mobil yabancı dil öğrenme uygulamalarıyla ilgili KKTC’de bulunan yetişkin kullanıcıların görüşlerini ve tercihlerini okuyuculara sunmayı hedeflemektedir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Gelişen ve küreselleşen dünyamızda yabancı dil bilmek olmazsa olmaz haline gelmiş ve çoğu insan yabancı dil öğrenmek için çeşitli yöntemlere başvurmuştur. Bu başvurulan yöntemler sadece yüz yüze sürdürülen kurslarla kalmayıp kimi zaman çevrimiçi mobil dil öğrenme uygulamaları olmuştur. Yapılan bu araştırmanın asıl amacı yeni eğilim olan mobil dil öğrenme uygulamaları hakkında KKTC’de bulunan yetişkin bireylerin görüşleri ve tercihlerini tarama modeli doğrultusunda ortaya çıkarmaktır. Araştırma süresince üzerinde durulan uygulamalar akıllı telefon uygulama marketlerinde en çok indirilen ve puanı yüksek olan uygulamalardır.

Araştırmanın Çalışma Grubu

KKTC ülke sınırları içerisindeki 6 ilçede (Lefkoşa, Girne, Gazimağusa, Güzelyurt, İskele, Lefke) ikamet eden ve daha öncesinde yabancı dil öğrenme uygulamaları kullanmış toplamda 455

yetişkin birey, 12 anket sorusu ve bir açık uçlu sorudan oluşan araştırma anketine katılım sağlamıştır. Ankette yabancı dil öğrenme uygulamalarını kendi deneyimleri doğrultusunda uygulama tercihleriyle beraber kullandıkları uygulamalar hakkındaki görüşlerini dijital ortamda ve yüz yüze olmak üzere sunmuşlardır.

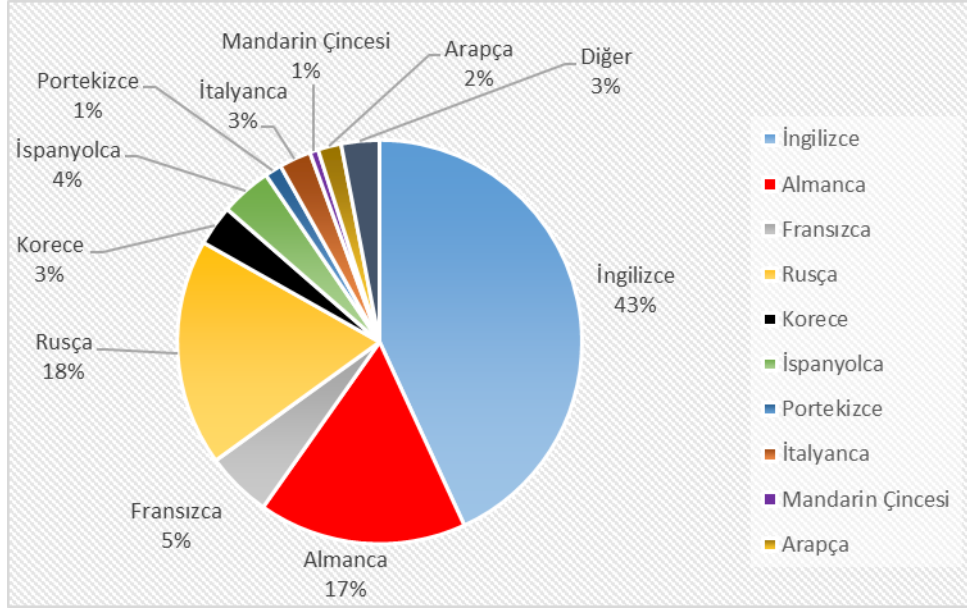
Veri Toplama Yöntemleri

Araştırma esnasında nicel araştırma yöntemlerinden fayda sağlanmıştır. Nicel veri toplamak amacıyla yapılan anket mobil dil öğrenme uygulamalarını tercih eden kullanıcıların seçimleri, memnuniyeti konularını içine alan 12 adet likert ölçek tipinde hazırlanmış anket soruları, kaynak incelemesi ve görüşme teknikleri kullanılmıştır. Yapılan anket ve görüşmeler sonucunda yeni trend mobil dil öğrenme uygulamaları hakkında KKTC’de yaşayan yetişkin insanların görüşlerinin toplanması hedeflenmiştir.

Verilerin Analizi

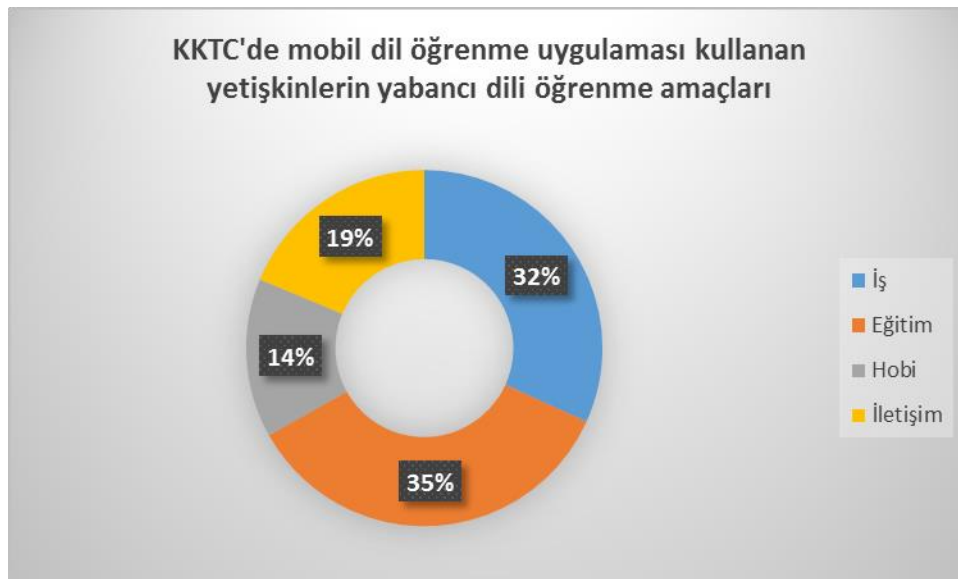
Mobil yabancı dil öğrenme uygulamaları hakkında görüşleri likert tipi anket ölçeğinde 1 ile 5 (1: Kesinlikle Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Kesinlikle Katılıyorum) verilen sorular KKTC’de yaşayan yetişkinler tarafınca cevaplanmıştır. Yapılan araştırmada, nicel araştırma tekniği olarak 12 adet anket sorusu; nitel araştırma tekniği olarak da bir adet röportaj sorusu kullanılmıştır. Katılımcıların bir kısmı ankete dijital platform üzerinden katılım sağlarken bir kısmı da yüz yüze olacak şekilde katılım sağlamıştır. Anket sonunda bulunan röportaj sorusunun yazılı bir şekilde tarafımıza iletilmesi talep edilmiştir. Google formlar vasıtasıyla elde edilen anket verileri, Microsoft Office Excel ve SPSS programları kullanılarak analiz edilip tablo ve grafik haline getirilmiştir. Yapılan bu araştırma ikinci dil edinimi ve mobil destekli dil öğrenme alanında değerler içermekte olup ileride yapılacak olan araştırmalara katkı sağlamayı hedeflemiştir.

Bulgular

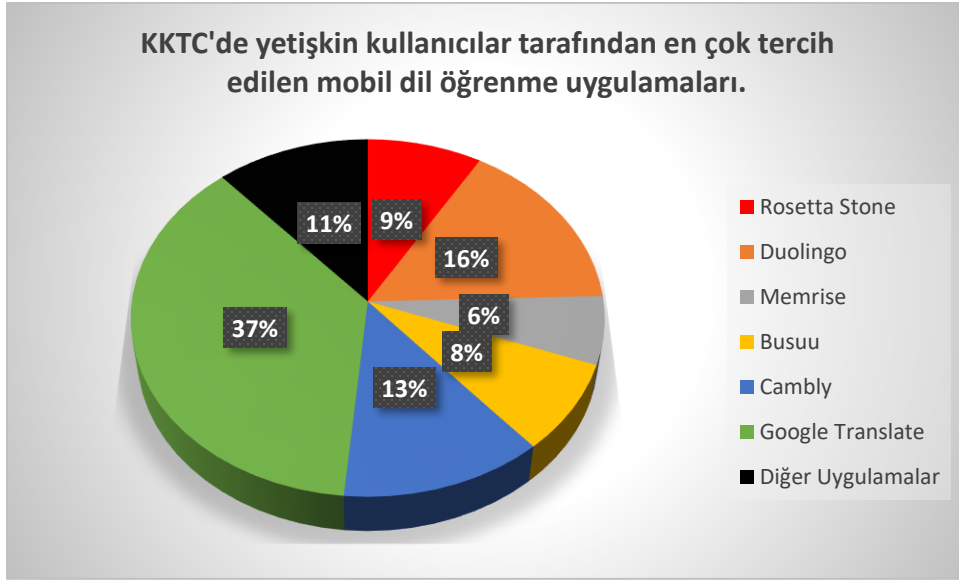
Grafik 1. KKTC’de yetişkin kullanıcıların mobil dil öğrenme uygulamaları ile öğrenmeyi tercih ettikleri diller.

Grafikten anlaşılacağı üzere Dünya üzerinde en fazla yabancı dil kullanıcısına sahip İngilizce %43 lük bir kısım ile en yüksek tercih edilme oranına sahipken Portekizce ve Mandarin Çincesi ise toplamda %2lik bir değer sahibi olarak KKTC’de kullanıcılar tarafından öğrenilmesi en az tercih edilen dillerdir. İngilizce dilini takiben %18 ile Rusça ve %17 ile Almanca mobil uygulama ile en çok öğrenilmek istenen dillerdir. Bu dilleri sırasıyla %5 oranında Fransızca, %4 İspanyolca ve %3 lük eşit orana sahip olan İtalyanca, Korece ve diğer diller seçeneği oluşturmuştur. Arapça ise %2 ile en az öğrenilmek istenen üçüncü dildir.

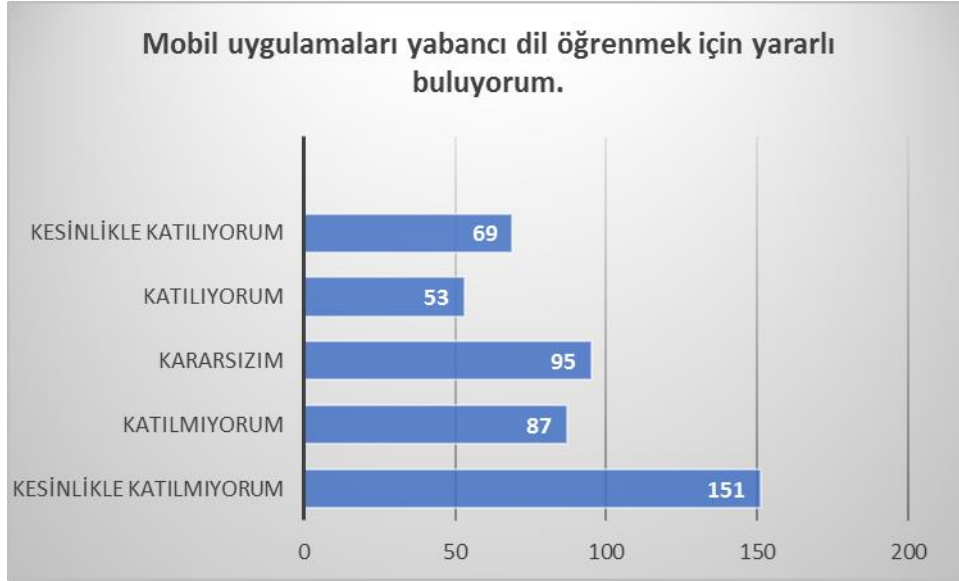

Grafik 2. KKTC'de mobil dil öğrenme uygulaması kullanan yetişkinlerin yabancı dili öğrenme amaçları

KKTC’de mobil dil öğrenme uygulaması kullanan yetişkin bireylerinin %35 ile eğitim amacı ile yabancı dil öğrenmeyi seçmiştir. En az öğrenme amacı yüzdesi ise %14 ile hobi olarak tanımlanmıştır, hobiyi %19luk bir oran ile iletişim amacı takip etmiştir. Kullanıcılar tarafından iş amacına uygun kullanılması ise %32 oranı ile dil öğrenmedeki en büyük ikinci amaçtır.

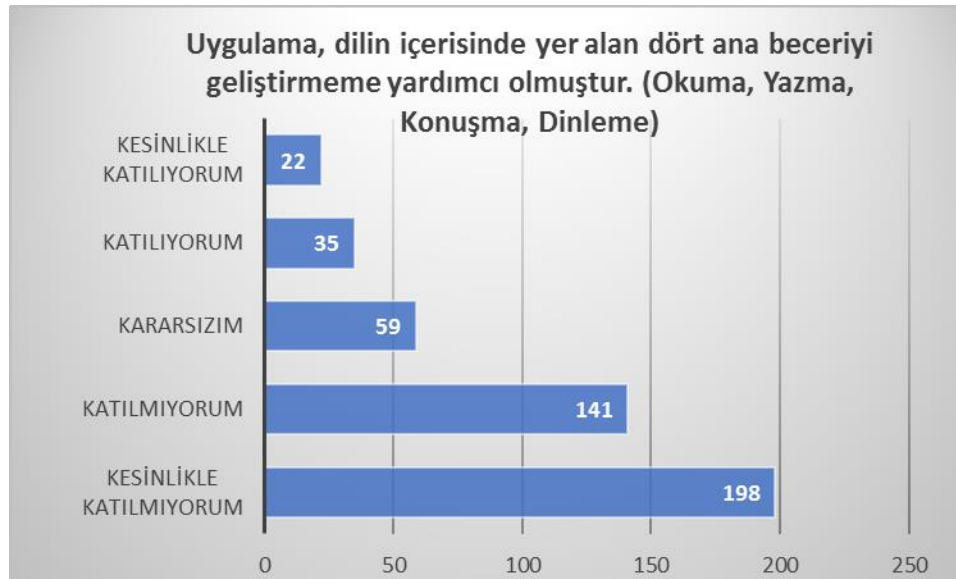

Grafik 3. KKTC'de yetişkin kullanıcılar tarafından en çok tercih edilen mobil dil öğrenme uygulamaları. Mobil uygulama marketlerinde yer alan dil öğrenme uygulamalarından Google Translate %37lik büyük bir oran ile en çok tercih edilen uygulama olmuştur. Google Translate uygulamasını sırası ile Duolingo %16 ve Cambly %13 tercih oranı ile KKTC’de kullanıcılar en çok tercih edilen ilk üç uygulama olmuştur. Yüzde oranı ile kullanıcılar arasında en az tercih edilen market uygulaması ise %6 ile Memrise. Kullanıcıların %11lik bir kısmı ise diğer anket içerisinde yer almayan diğer uygulamaları tercih ettiğini belirtmiştir.

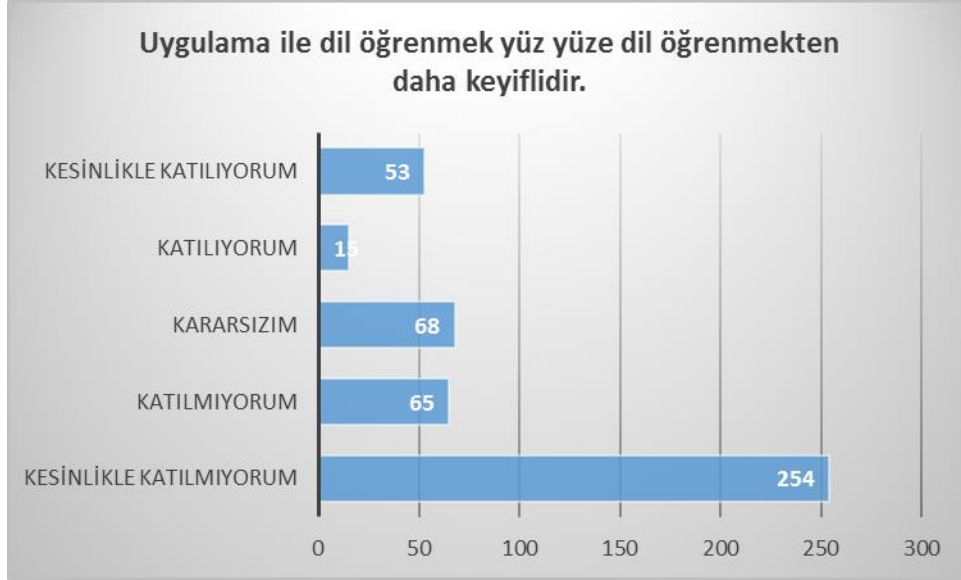
Grafik 4. Mobil uygulamaları yabancı dil öğrenmek için yararlı buluyorum.

Verilen grafikte kullanıcıların mobil uygulamalar üzerine olan asıl görüşlerini öğrenmek adına kullanıcıların mobil dil öğrenme uygulamalarını yararlı bulup bulmadığı sorulmuştur. Elde edilen veriler dâhilinde katılımcıların %52'sini kapsayan büyük bir çoğunluğu uygulamaları pratik yapma açısından yetersiz bulduklarından ötürü bu düşünceye katılmazken %22'lik bir kısım da bu düşünceyi desteklemektedir.

Grafik 5. Uygulama, dilin içerisinde yer alan dört ana beceriyi geliştirmeme yardımcı olmuştur. (Okuma, Yazma, Konuşma, Dinleme)

Grafik 5 te görüldüğü üzere katılımcıların %75lik oranda büyük bir kısmı uygulamanın dört ana beceriyi geliştirdiği görüşünü desteklememiştir. Katılımcılar uygulamanın sadece okuma ve dinleme becerisini geliştirdiğini, yazma ve konuşma becerisi içinse bir katkıda bulunmadığının altını çizmiştir. Verilen düşünceye katılan %12lik kısım bireysel olarak daha iyi öğrenebildiklerini ve uygulamanın kendilerine öz değerlendirme yapma şansı tanıyıp ilerleme kat etmelerine yardımcı olduğunu düşündüklerinden ötürü düşünceye katıldıklarını belirtmiştir.

Grafik 6. Uygulama ile dil öğrenmek yüz yüze dil öğrenmekten daha keyiflidir.

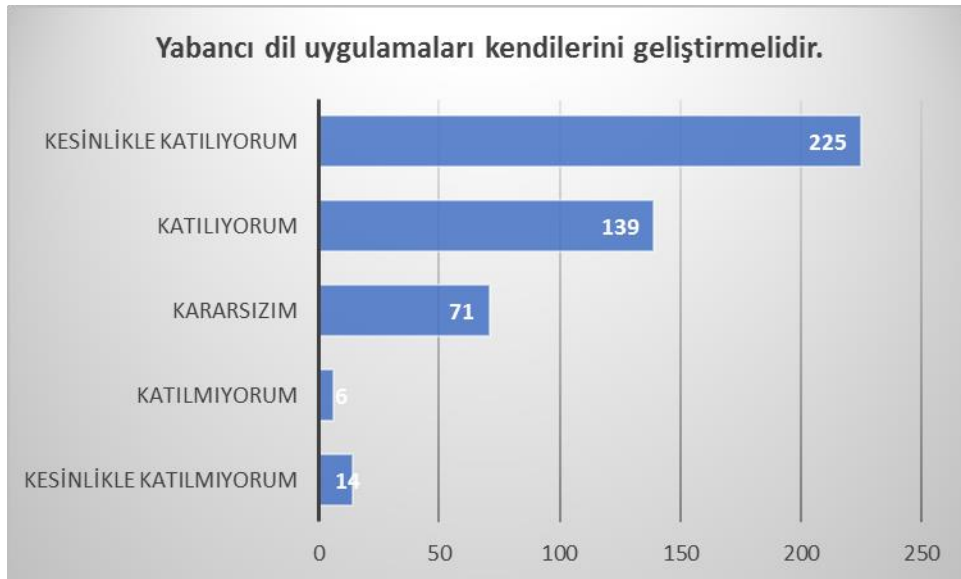
Altıncı grafikte yüksek bir oran ile katılımcıların %59u mobil yabancı dil öğrenme uygulamalarının yüz yüze dil öğrenmekten daha eğlenceli olduğu görüşüne katılmamıştır. Bu görüşe katılan kesim %26, dil öğrenimini hobi olarak yapan bireyler olabilir. Daha spesifik amaçları olup dil öğrenen bireyler (eğitim, iş, iletişim) yüz yüze öğrenmenin çok daha keyifli ve verimli olduğunu, mobil uygulamaların ise belli bir yere kadar katkı sağlayabildiğini savunmuştur.

Grafik 7. Başka bir dil öğrenecek olsam tercihim yine mobil uygulamalar olur.

Yedinci grafik katılımcıların yeni dil yolculuğunda yeniden mobil aplikasyon kullanıp kullanmayacaklarının cevabını vermektedir ve yeniden çoğunluğun bu görüşe katılmamakta olduğunu gösterir. Katılmayan %57'yi kaplayan kesim bir kursa gitmenin ya da yüz yüze özel ders almanın daha verimli olacağını, ama asıl verimin iletişim kurarak sağlanacağını belirtmiştir. Verilen görüşe katılan %23'lük kısım uygulamanın kişisel gelişim için verimli olduğunu düşündüğü için yeniden kullanabileceğini belirtmiştir. Kararsızım diyen %20'lik kısım ise uygulamanın eksileri olduğu kadar artısı da olduğunu belirtmiş, yine de dijital bir ortam seçip seçmeme konusunda kararsız olduklarını vurgulamıştır.

Grafik 8. Yabancı dil uygulamaları kendilerini geliştirmelidir.

Grafik 8 de görüldüğü gibi, yapılan araştırmada kullanıcıların %80lik kadar büyük bir kısmı uygulamanın pratik açıdan çok zayıf olduğunu belirtmiş, çeviri yapma özelliğinin de büyük bir miktarda gelişmesi gerektiğinin altını çizmiştir. Kararsızlığını belirten %16lık bölüm uygulamayı kendi amaçları doğrultusunda yeterli bulmuş, gelişmesi gerekmediğini iddia eden azınlık grup ise uygulamayı yeni bir dil öğrenim sürecinde yeterli bulmuştur.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Birçok çalışma, cep telefonu üzerinden mobil dil öğrenme uygulaması kullanımının aslında daha sürükleyici bir dil öğrenme ortamı sunmak, sınıf ya da kurs ortamından uzakta kullanım kolaylığı ve bireysel öğrenci tempolu kendi kendine çalışma ile senkronize olmak gibi sınıf tabanlı öğretime göre kesin olarak birçok avantaj sunduğunu göstermiştir. Ancak araştırmadaki kullanıcılar ile diğer çalışmalarda ki kullanıcıların görüşleri, uygulama tercih amaçları farklılık gösterebilir. KKTC’de bulunan yetişkinler tarafından en çok tercih edilen uygulama %37 oranı ile Google Translate, en az tercih edilen uygulama ise %6 ile Memrise olmuştur bu iki uygulama arasındaki diğer dört uygulama azımsanmayacak derecede tercih edilmiştir. Küresel bir dil olması itibarıyla İngilizce %43 ile en fazla öğrenilmek istenen dil olma özelliği taşır, öte yandan Mandarin Çincesi %1 ve Portekizce %1 oranı ile uygulamaları kullanan kullanıcılar tarafından en az öğrenilmek istenen dillerdir. Fakat ilerleyen dönemlerde aynı tür araştırmalarda politik, ekonomik ve sosyal faktörler değişimi doğrultusunda farklı dil tercihleri yer alabilir. Uygulamaların, yetişkinler tarafından kullanım amaçları ise hedefler doğrultusunda değişiklik göstermektedir bu alanda ise eğitim ve iş amaçlı revaçta olduğunu görebiliriz fakat hobi ve iletişim amaçlı kullanımlarında azımsanmayacağını görüyoruz. Tüm bunlara rağmen KKTC’de bulunan yetişkin kullanıcıların %52si bu uygulamaları yararlı bulmadıklarını belirtmişlerdir. Dil içerisinde yer alan ana dört beceriyi geliştirmekte yeterince iyi olmadığı fikrini kullanıcıların %72lik kısmı net bir şekilde ortaya sunmuşlardır ve buna paralel olarak kullanıcıların %80 i bu tarz uygulamaların geliştirilmesi gerektiğinden bahsetmişlerdir.

Yapılan araştırmada fikir ayrılıklarına çok düşmemek adına araştırma sadece yetişkin kitleye hitap etmiştir. Spesifik bir kitleye hitap etmekteki amaç belirli zaman aralıklarında doğup birbirlerine benzer dönemler paylaşan insan topluluklarının aynı özelliklere sahip oluşudur.

Günümüze kadar gelmiş her kuşak kendine has niteliklere sahip olup her kuşağın bir diğer kuşaklarla arasında değer ve tutum farklılıkları görülmektedir (Keleş, 2011; Kupperschmidt, 2000). Çalışmanın yetişkin bireyler kitlesinde yapılmasındaki asıl amaç günümüzde gerek davranış özellikleri, gerek hayat tarzı bakımından üzerinde araştırma yapılmak üzere çoğu araştırmacı tarafından daha uygun bulunmuş olmasıdır (Yeşil ve Fidan, 2017). Bunun en etken sebebi yetişkinlerin daha esnek, liberal hevesli ve sabırsız oluşu aynı zamanda teknolojiye olan yatkınlığıdır (Jain ve Viswanathan, 2015).

Konuya yönelik yapılan bir çalışmada yetişkin bireylerinin mobil öğrenme uygulamalarını kullanımını etkileyen faktörler incelenmiştir. Uygulanan metoda kişisel değer etkeni eklenip çalışma seçenek açısından zenginleştirilmiştir. Sonuç olarak yetişkin bireylerinin mobil uygulamaları orta derecede tatmin edici bulunduğu gözlemlenmiştir. Bunun nedeni ise katılımcı yetişkin bireylerinin teknolojiye olan yatkınlıklarına rağmen amaçlarına giden yolda uygulamaları yetersiz bulmuş olmalarıdır. KKTC’de süregelen araştırma da bu bulgularla aynı sonuca ulaşılmıştır. Katılımcılar mobil yabancı dil öğrenme uygulamasını orta derecede tatmin edici bulmuş, lakin kullanım amaçlarınca yeterli olmadığını belirtmiştir (Altuntaş,2017).

Araştırmanın bir diğer amacı da mobil dil öğrenme uygulamalarının kullanıcılar üzerindeki avantaj ve dezavantajlarını gözlemlemektir. Her konuda olduğu gibi mobil uygulamaların da avantajları ve dezavantajları vardır ve mobil yabancı dil öğrenme uygulamalarının kullanıcılara avantaj sağlayıp sağlamadığı hala sürmekte olan bir tartışma konusudur. Mobil uygulamalar üzerine yapılan araştırmalar sonucu elde edilen verilerde mobil uygulamaların başlıca sağladığı zaman ve konum özgürlüğü, kişiye uyarlı bilirligi, materyal açısından zenginliği ve işbirlikçi çalışmaya teşvik edici oluşu ciddi bir avantaj olarak görülmüştür (Beam ve Cameron, 1998; Burgstahler, 1997; Hiltz ve Wellman, 1997; Zhang ve Nunamaker, 2003). Yapılan başka araştırmalarda mobil uygulamalar aracılığıyla kullanıcıların farklı kültürler hakkında bilgi edinebildiği (Mutambik,2018) ve peşi sıra okuma, yazma, konuşma ve dinleme becerilerini farklı platformlar kullanarak özgürce geliştirmekte olduğu da mobil yabancı dil öğrenme uygulamalarının bir artışı olarak görülmüştür (Soliman, 2014). KKTC’de yapılan araştırma sonucunda elde edilen verilerde ise bu durumun tam tersi sonuca ulaşılmıştır, kullanıcıların %75 oranında çoğunluğu mobil yabancı dil öğrenme uygulamalarını dilin dört ama becerisini geliştirmelerine yardımcı olmadığı görüşünü savunmuştur.

Yapılan birtakım araştırmalarda ise bu durumun tam tersine veriler toplanmış, mobil uygulamaların öğrenciler üzerindeki dezavantajları üzerine durulmuştur. Arkorful ve Abaidoo (2014), yaptıkları çalışma sonucu mobil uygulamalar aracılığıyla yabancı dil öğrenmenin kullanıcıları yüz yüze bir öğrenim sunmadığından, etkileşim eksikliği nedeniyle kullanıcıları sosyal yönden yetersiz bıraktığını öne sürmüştür. Kullanıcılar eğitmenlerine ve diğer kullanıcılara sosyal medya üzerinden ulaşım sağlıyor olsa bile bu yöntemin kesinlikle geleneksel eğitimden uzak olduğunu savunmuşlardır. Başka bir araştırma mobil uygulamalar aracılığıyla dil öğrenmenin daha zorlayıcı olabileceğini ve teknolojiyle alakalı zorluk yaşayan kullanıcılar için caydırıcı bir etki yaratabileceğini belirtmiştir (Vlasenko ve Bozhok, 2014). Bir diğer araştırmada ise dil öğreniminde önemli bir etken olan motivasyona yönelik bir dezavantajı vurgulamak adına bazı öğrencilerin kendilerine bir öğrenim planlaması yapmakta zorluk çektiğini, bir eğitmene ihtiyaç duyduklarının altını çizip motivasyon seviyesi düşük öğrencilerin online öğrenmenin üstesinden gelemediğini özellikle belirtmiştir (Nedeva, Dimova ve Dineva, 2010). Bununla birlikte Cook (2007), dijital uygulamaların daha iyi planlanıp düzenlenmesi gerektiği tezini savunmuştur.

Bu araştırmanın sonucu, uygulama marketleri üzerinde yer alan yabancı dil öğrenim programlarının tercih edilebilir bir yöntem olabileceğini göstermektedir. Ancak, bu uygulamaların doğrudan dil öğretimi yerine geçmediğini, ancak amaçlarının yabancı dil öğretime etkili bir ek olarak hizmet etmek olduğunu belirtmek önemlidir. Araştırma içerisinde kullanıcıların görüşlerinden de anlaşılacağı üzere yetişkinlerin %59luk bir kısmı yüz yüze dil öğrenmeyi uygulama üzerinde öğrenmekten daha keyifli bulurken bir diğer öğrenecekleri dil için uygulama tercih etmek istemeyenler ise %59 ile çoğunluğu oluşturuyor. Araştırma içerisinde bulundurulan dil öğrenme uygulamalarının en az sekiz dil öğretme alternatifini olması ile beraber bazı uygulamalar üstünde doksan adetten fazla dil seçeneği bulunmaktadır ve ankete katılan bireyler KKTC içinde yer alan 6 ilçeden oluşmaktadır. Her altı ilçeden ankete katılan yetişkinler rastgele yol ile seçilmişlerdir yani öğrenci ya da çeşitli iş grupları üzerine yapılan araştırmalar farklı sonuçlar gösterebilir. Bu çalışmanın, araştırılan yetişkinlerin ötesinde etkileri de vardır yani çalışmanın daha büyük bir deneysel yetişkin veya öğrenci grubu ile çoğaltılması önerilir. Detaylı ve nitelik üstüne bir yaklaşım, yerleşim bölgelerinin arttırılması ve daha fazla sayıda öğrenciye ya da yetişkin kullanıcılara sahip birden fazla grup kullanılarak yapılan araştırmalar en güvenilir sonuçları verecektir.

Kaynakça

- Alpar, D., Batdal, G., & Avcı, Y. (2007). Öğrenci merkezli eğitimde eğitim teknolojileri uygulamaları. *HAYEF Journal of Education*, 4(1).
- Altuntaş, B. (2017). Y kuşağının mobil öğrenme uygulama tercihini etkileyen faktörlerin incelenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(6), 89-104.
- Arkorful, V., & Abaidoo, N. (2014). "The Role of E-learning, the Advantages and Disadvantages of Its Adoption in Higher Education". *International Journal of Education and Research*, 2 (12), 397-410.
- Ateş, E., & AYTEKİN, H. (2020). Küreselleşen dünyada çokkültürlülük ve yabancı dil eğitimi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 15(26), 4563-4579.
- Bagarić, V., & Mihaljević Djigunović, J. (2007). Defining communicative competence. *METODIKA: časopis za teoriju i praksu metodika u predškolskom odgoju, školskoj i visokoškolskoj izobrazbi*, 8(14), 84-93.
- Beam, P., & Cameron, B. (1998, September). "But what did we learn...?" evaluating online learning as process. In Proceedings of the 16th annual international conference on Computer documentation (pp. 258-264).
- Brown, E. (Ed.) (2001,). Mobile learning explorations at the Stanford Learning Lab. Speaking of Computers, 55. Stanford, CA: Board of Trustees of the Leland Stanford Junior University
- Burgstahler, S. (1997). Teaching on the Net: What's the Difference?. *THE Journal*, 24(9), 61-64.
- Byram, M. (2013). Foreign language teaching and intercultural citizenship. *Iranian Journal of Language Teaching Research*, 1(3), 53-62.
- Canale, M., & Swain, M. (1981). A Theoretical Framework for Communicative Competence.
- Chapelle, C., 2010. If intercultural competence is the goal, what are the materials?. In: Proceedings of CERCLL Intercultural Competence Conference. CERCLL, Tucson, Arizona, pp. 27-50.
- Chickering, A. W., & Ehrmann, S. C. (1996). Implementing the seven principles: Technology as lever. *AAHE Bulletin*, 49, 3-6.
- Cook, D. A. (2007). "Web-based Learning: Pros, Cons and Controversies". *Clinical Medicine*, 7 (1), 37-42
- Çelebi, M. D. (2006). Türkiye'de anadili eğitimi ve yabancı dil öğretimi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(21), 285-307.
- Davies, N. F. (1980). Language acquisition, language learning and the school curriculum. *System*, 8(2), 97-102.
- De Houwer, A. (2017). Bilingual language acquisition. *The handbook of child language*, 219-250.

Dickey, R.J. (2001). Make it a conference call: An English conversation course by telephone in South Korea. In L.E. Henrichsen (Ed.), *Distance-learning programs* (pp. 51-60). Alexandria, VA: Teachers of English to Speakers of Other Languages, Inc.

El-Hussein and Cronje, 2010, "Defining Mobile Learning in the Higher Education Landscape," *Educational Technology & Society*, 13 (3), pp. 12– 21.

Fonseca-Greber, B., 2010. Social obstacles to intercultural competence in American language classrooms. In: *Proceedings of CERCLL Intercultural Competence Conference*. CERCLL, Tucson, Arizona, pp. 102–123.

Gabarre, C., Gabarre, S., Din, R., Shah, P. M., & Karim, A. A. (2014). iPads in the foreign language classroom: A learner's perspective. *Southeast Asian Journal of English Language Studies*, 20(1), 115-127.

Gardner, H. and Davis, K. (2013) *The App Generation: How Today's Youth Navigate Identity*,

Gencel, U. (2005). Türkiye'de Yabancı Dil Öğrenme ve Yabancı Dil Yoğun Eğitimlerin Ekonomik ve Sosyal Maliyeti. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(2)

Gitsaki, C. (1998). Second language acquisition theories: Overview and evaluation. *Journal of Communication and International Studies*, 4(2), 89-98.

Green, B.A., Collier, K.J., & Evans, N. (2001). Teaching tomorrow's class today: English by telephone and computer from Hawaii to Tonga. In L.E. Henrichsen (Ed.), *Distance-learning programs* (pp. 71-82). Alexandria, VA: Teachers of English to Speakers of Other Languages, Inc.

Hiltz, S. R., & Wellman, B. (1997). Asynchronous learning networks as a virtual classroom. *Communications of the ACM*, 40(9), 44-49.

Jain, V. ve Viswanathan, V. (2015). Choosing and using mobile apps: A conceptual framework for Generation Y. *Journal of Customer Behaviour*, 14(4), 295-309.

Jarvis, H. (2015). From PPP and CALL/MALL to a praxis of task-based teaching and mobile assisted language use. *Teaching English as a Second or Foreign Language Electronic Journal*, 19(1), 1-10.

Jiang, W. (2000). The relationship between culture and language. *ELT journal*, 54(4), 328-334.

Kearney, M., Schuck, S., Burden, K., & Aubusson, P. (2012). Viewing mobile learning from a pedagogical perspective. *Research In Learning Technology*, 20. doi:<http://dx.doi.org/10.3402/rlt.v20i0.14406>.

Keleş, H. N. (2011). Y kuşağı çalışanlarının motivasyon profillerinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 129-139.

Kramsch, C. (2013). Culture in foreign language teaching. *Iranian Journal of Language Teaching Research*, 1(1), 57-78.

Krashen, S. (1981). Second language acquisition. *Second Language Learning*, 3(7), 19-39.

Kukulka-Hulme, A., 2012, "Mobile Learning and The Future of Learning," *International HETL Review*, 2, pp.13-18.

Kuppens, A. H. (2010). Incidental foreign language acquisition from media exposure. *Learning, Media and Technology*, 35(1), 65-85.

Kupperschmidt, B. R. (2000). Multigeneration employees: strategies for effective management. *The health care manager*, 19(1), 65 - 76.

Lan, Y.-J., Sung, Y.-T., & Chang, K.-E. (2007). A mobile-device-supported peer-assisted learning system for collaborative early EFL reading. *Language Learning & Technology*, 11(3), 130-151.

Lim Abdullah, M., Hussin, Z., Asra, B., & Zakaria, A. R. (2013). MLearning scaffolding model for undergraduate English language learning: bridging formal and informal learning. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 12(2), 217-233.

MALL Research Project Report. (2009). Mobile application for language learning. Curriculum Corporation: The Learning Federation.

Miangah, T. M., & Nezarat, A. (2012). Mobile-assisted language learning. *International Journal of Distributed and Parallel Systems*, 3(1), 309-319.

Mitchell, K, Race, N, McCaffery, D, Bryson, M., and Cai, Z. (2006). Unified and personalized messaging to support E-learning. *Proceedings of Fourth IEEE international workshop on wireless, mobile and ubiquitous technology in education* (pp. 164-168). Los Alamitos: IEEE Computer Society.

Mitchell, R. (2002). The communicative approach to language teaching: An introduction. In *Teaching modern languages* (pp. 41-50). Routledge.

Moloney, R., Harbon, L., 2010. Making intercultural language learning visible and assessable. In: *Proceedings of CERCLL Intercultural Competence Conference*. CERCLL, Tucson, Arizona, pp. 281–303

Mondahl, M., & Razmerita, L. (2014). Social media, collaboration and social learning a case-study of Foreign Language Learning. *Electronic Journal of E-learning*, 12(4), pp339-352.

Mutambik, I. (2018). "The Role of E-learning in Studying English as Foreign Language in Saudi Arabia: Students' and Teachers' Perspectives". *English Language Teaching*, 11 (5), 74-83.

Nedeva, V., Dimova, E., & Dineva, S. (2010). Overcome disadvantages of e-learning for training English as foreign language. *University of Bucharest and University of Medicine and Pharmacy Târgu-Mures*, 275-281.

Nikolov, M., & Djigunović, J. M. (2006). Recent research on age, second language acquisition, and early foreign language learning. *Annual review of applied linguistics*, 26, 234-260.

Palalas, A. (2011). Mobile-assisted language learning: Designing for your students. In S. Thouèsny & L. Bradley (Eds.), *Second language teaching and learning with technology: Views of emergent researchers*. Dublin, Ireland: Researchpublishing.net.

Paradis, M. (1998). Language and communication in multilinguals. In *Handbook of neurolinguistics* (pp. 417-430). Academic Press.

Park, Y. (2011). A pedagogical framework for mobile learning: Categorizing educational applications of mobile technologies into four types. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 12(2), 78-102.

Parris, L., Lannin, D. G., Hynes, K., & Yazedjian, A. (2020). Exploring social media rumination: associations with bullying, cyberbullying, and distress. *Journal of interpersonal violence*, 0886260520946826.

Saricoban, A., & Oz, H. (2014). Research into pre-service english teachers' intercultural communicative competence (icc) in Turkish context. *Anthropologist*, 18(2), 523-531.

Savignon, S. J. (2018). Communicative competence. *The TESOL encyclopedia of English language teaching*, 1-7.

Schulz, R.A., 2007. The challenge of assessing cultural understanding in the context of foreign language instruction. *Foreign Language Annuals* 40 (1), 9–26.

Singleton, D. (2005). The critical period hypothesis: A coat of many colours.

Slabakova, R. (2021). Second language acquisition. *A Companion to Chomsky*, 222-231.

Soliman, N. A. (2014). "Using E-learning to Develop EFL Students' Language Skills and Activate Their Independent Learning". *Creative Education*, 5 (10), 752-757. doi:10.4236/ce.2014.510088

Thornton, P., & Houser, C. (2002). M-learning in transit. In P. Lewis (Ed.), *The changing face of CALL* (pp. 229-243). Lisse, The Netherlands: Swets and Zeitlinger

Thornton, P., & Houser, C. (2003). Using mobile web and video phones in English language teaching: Projects with Japanese college students. In B. Morrison, C. Green,

Thornton, P., & Houser, C. (2005). Using mobile phones in English Education in Japan. *Journal of Computer Assisted Learning*, 21, 217-228.

Twarog, L., & Pereszlenyi-Pinter, M. (1988). Telephone-assisted language study and Ohio University: A report. *The Modern Language Journal*, 72, 426-434.

Vlasenko, L., & Bozhok, N. (2014). Advantages and disadvantages of distance learning. 20-25. Retrieved from <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/handle/123456789/20684>

Yeşil, Y. ve Fidan, F. (2017). Türkiye’de Y Kuşağının E-İletişim Kullanımı: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 100-109.

Yolcu, M. (2002). Yabancı dil öğrenimi. *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 2(2), 19-73.